

Det virker unægtelig lidt ejendommeligt, at Fordelene er saa almindelige. Den rigtige Forklaring maa vel være den, at Nyordningen var ufordelagtig i Pittsburgh, men en Fordel for andetsteds beliggende Virksomheder i Forhold til tidligere?

Man maa være Forfatteren taknemlig for de desværre faatallige (to) Eksempler paa Beliggenhedskalkulationer, som Bogen bringer. En Beliggenhedslære skulde gerne munde ud i en almindelig Vejledning for saadanne Kalkulationer, der — som allerede anført — kan tages op i Rentabilitetsberegninger. Skildringen af de faktisk forekommende Beliggenhedsmomenter har Alkjær gennemført med mange udmærkede Eksempler. Det maa være en Opgave for de i Beliggenhedsproblemerne særligt interesserede — f. Eks. Landets Erhvervschefer — at faa udarbejdet en skematisk Oversigt over alle betydende Beliggenhedsfaktorer rundt i Landet, saasom Grundarealer, deres Beskaffenhed i Henseende til Transportforbindelse, Muligheder for billig Fjernelse af fast og flydende Affald, Havneforhold og Havnetakster, Vandforsyningsmuligheder, kommunale Vedtægter m. v. Opgavens objektive Løsning er ganske vist vanskelig, men ikke uoverkommelig.

Det kan f. Eks. ikke være vanskeligt at løse det Problem for hele Landet, som S. E. A. S. maatte løse for Sydsjælland, da det gjaldt om at finde en passende Vanddybde til Havneanlægget til det nye Elektricitetsværk for Sydsjælland (Masnedøværket).

Kalkulationsskemaer i Forbindelse med en saadan generel Oversigt over Beliggenhedsfaktorerne i Landets forskellige Dele vil være et fortrinligt Udgangsmateriale for Landets Erhvervsdrivende, naar Beliggenhedsvalg skal gennemføres. Det er imidlertid forbeholdt fremtidigt Arbejde, selvom Alkjærs Bog indeholder anvendelig Stof hertil.

Trods den Kritik, som kan rejses, maa man dog være Forfatteren taknemlig for dette danske Bidrag til driftsøkonomisk Behandling af Beliggenhedsproblemer. Men hvorfor saa mange sjældne Fremmedord i dansk Driftsøkonomi?

Aage Fjellerup.

Bo Casten Carlberg: Synpunkter på økonomisk Företagsledning.

Förlagsaktiebolaget Affärsekonomi, Stockholm. 1944. 36 Sider.

I denne lille Pjece er samlet og bearbejdet nogle Artikler om praktiske driftsøkonomiske Spørgsmaal, som Forfatteren — Överingenjör Carlberg — har offentliggjort i Tidsskriftet Affärsekonomi 1942—44.

I første Afsnit skriver Forf. om »Ekonomiavdelningen«s Opgaver og Plads i Virksomhedens administrative Arbejde. Derefter følger et Afsnit om Omkostningsstudiets Forudsætninger og Arbejdsomraade, hvorunder Omkostningsplanlægningen og Omkostningskontrollen samt disses indbyrdes Samspil behandles. Forf. slaar til Lyd for at samle alt Virksomhedens Arbejde i Forbindelse med Granskningen af Omkostningerne i et særligt »Kostnadsstudieorgan« under Administrationen. I et Afsnit om industrielt Samarbejde tages Samarbejdet mellem Industrivirksomhederne i dets forskellige Afskygninger — bl. a. ensartet Regnskabsvæsen og Kalkulation samt Standardisering iøvrigt — op til Behandling. Endelig er der en relativt fyldig Omtale af Registreringsproblemer; der gøres Rede for nogle større svenske Industriforetagenders Registreringssystemer, hvorefter de forskellige Om-

Det virker unægtelig lidt ejendommeligt, at Fordelene er saa almindelige. Den rigtige Forklaring maa vel være den, at Nyordningen var ufordelagtig i Pittsburgh, men en Fordel for andetsteds beliggende Virksomheder i Forhold til tidligere?

Man maa være Forfatteren taknemlig for de desværre faatallige (to) Eksempler paa Beliggenhedskalkulationer, som Bogen bringer. En Beliggenhedslære skulde gerne munde ud i en almindelig Vejledning for saadanne Kalkulationer, der — som allerede anført — kan tages op i Rentabilitetsberegninger. Skildringen af de faktisk forekommende Beliggenhedsmomenter har Alkjær gennemført med mange udmærkede Eksempler. Det maa være en Opgave for de i Beliggenhedsproblemerne særligt interesserede — f. Eks. Landets Erhvervschefer — at faa udarbejdet en skematisk Oversigt over alle betydende Beliggenhedsfaktorer rundt i Landet, saasom Grundarealer, deres Beskaffenhed i Henseende til Transportforbindelse, Muligheder for billig Fjernelse af fast og flydende Affald, Havneforhold og Havnetakster, Vandforsyningsmuligheder, kommunale Vedtægter m. v. Opgavens objektive Løsning er ganske vist vanskelig, men ikke uoverkommelig.

Det kan f. Eks. ikke være vanskeligt at løse det Problem for hele Landet, som S. E. A. S. maatte løse for Sydsjælland, da det gjaldt om at finde en passende Vanddybde til Havneanlægget til det nye Elektricitetsværk for Sydsjælland (Masnedøværket).

Kalkulationsskemaer i Forbindelse med en saadan generel Oversigt over Beliggenhedsfaktorerne i Landets forskellige Dele vil være et fortrinligt Udgangsmateriale for Landets Erhvervsdrivende, naar Beliggenhedsvalg skal gennemføres. Det er imidlertid forbeholdt fremtidigt Arbejde, selvom Alkjærs Bog indeholder anvendelig Stof hertil.

Trods den Kritik, som kan rejses, maa man dog være Forfatteren taknemlig for dette danske Bidrag til driftsøkonomisk Behandling af Beliggenhedsproblemer. Men hvorfor saa mange sjældne Fremmedord i dansk Driftsøkonomi?

Aage Fjellerup.

Bo Casten Carlberg: Synpunkter på økonomisk Företagsledning.
Förlagsaktiebolaget Affärsekonomi, Stockholm. 1944. 36 Sider.

I denne lille Pjece er samlet og bearbejdet nogle Artikler om praktiske driftsøkonomiske Spørgsmaal, som Forfatteren — Överingenjör Carlberg — har offentliggjort i Tidsskriftet Affärsekonomi 1942—44.

I første Afsnit skriver Forf. om »Ekonomiavdelningen«s Opgaver og Plads i Virksomhedens administrative Arbejde. Derefter følger et Afsnit om Omkostningsstudiets Forudsætninger og Arbejdsomraade, hvorunder Omkostningsplanlægningen og Omkostningskontrollen samt disses indbyrdes Samspil behandles. Forf. slaar til Lyd for at samle alt Virksomhedens Arbejde i Forbindelse med Granskningen af Omkostningerne i et særligt »Kostnadsstudieorgan« under Administrationen. I et Afsnit om industrielt Samarbejde tages Samarbejdet mellem Industrivirksomhederne i dets forskellige Afskygninger — bl. a. ensartet Regnskabsvæsen og Kalkulation samt Standardisering iøvrigt — op til Behandling. Endelig er der en relativt fyldig Omtale af Registreringsproblemer; der gøres Rede for nogle større svenske Industriforetagenders Registreringssystemer, hvorefter de forskellige Om-

raader for Registrering behandles alment: Registrering af Virksomhedens Bibliotek, Registrering af Bilag, Dokumenter o. s. v.

Alle disse noget spredte, men for en stor Dels Vedkommende ret centrale organisatoriske Spørgsmaal kan paa den snævrne Plads naturligvis kun faa en ganske bred Behandling; men Pjecen tilsigter vel ogsaa kun at virke som »Appetitvækker«. Dette, at gøre driftsøkonomisk interesserede Praktikere og Studerende opmærksom paa, hvad Problemerne omfatter, ja, hvor der i det hele taget ligger nogen Problemer, er imidlertid ogsaa en værdig Opgave i sig selv.

Ottomar Loff.

Jan Kobbervagel: Ledelse og Ansvar. Einar Harcks Forlag. 1945. 276 Sider. Kr. 16,00.

Mange af dette Tidsskrifts Læsere har formentlig glædet sig over, at der nu forelæa den saa længe savnede Undersøgelse af, hvordan dansk Rets Stilling er til Spørgsmaalet »Hvornaar kan der gøres Ansvar gældende mod Ledelsen af et Aktieselskab?« Paa dette Punkt er Bogen dog en Skuffelse, idet den ikke er anlagt som en Redegørelse for gældende dansk Ret. Oplysningerne herom er kun faa i Forhold til Sidetallet. De er i det væsentlige en Kommentar af nogle af de afsagte Domme og sparer ikke den Læser, der vil vide grundig og fyldestgørende Besked, for selv i Domssamlingerne nøje at gennemgaa Originalreferaterne og udlede de Regler, der har fundet Udtryk i dem.

Hovedparten af Bogen er dels en Fremstilling af en Række fremmede Landes Lovgivninger, dels konstruktive, juridiske Betragtninger og endelig visse Forslag til Skærpelse af Ansvar. Det er altid en farlig Sag, i alt Fald indenfor Erhvervsrettens Omraade, at ville gengive fremmed Ret paa Basis af Lovparagrafer og teoretiske Fremstillinger. Det praktiske Forretningsliv, Sædvaner og Voldgiftsafgørelser har en Tendens til at gaa sine egne Veje, og især naar Fremstillingen skal være kort, faar man kun vanskeligt et levende og virkelighedstro Billede frem. Det bliver for nemt til et Skema, og Forfatteren har ikke helt undgaaet denne Fare. Hans letløbende Pen og noget brede Fremstillingsform, der vel er tilgivelig hos en Forfatter, der baade er Sagfører og Lærer, skjuler dog det tørre i Skelettet. Hvad der herved vindes, sættes dog til i Fremstillingens Skarphed og Præcision. En Vurdering af de teoretiske Betragtninger hører naturligt hjemme i et Fagtidsskrift. Den praktiske Læser af Bogen kan iøvrigt uden væsentlig Skade for Sammenhængen springe dem over, naar de dukker op, ikke mindst da de for en ikke ringe Dels Vedkommende er Gentagelser.

Forfatterens Tanker om den fremtidige Udvikling gaar navnlig i Retning af at paalægge Ledelsen et personligt Ansvar overfor Kreditorerne for Tab, der skyldes uheldige forretningsmæssige Dispositioner. Allerede i Dag er Ledelsen erstatningspligtig, hvis der er noget at lægge den til Last, men den foreslaaede Regel gaar videre, idet den omfatter Tilfælde, hvor der intet er at bebrejde Ledelsen, naar den dog ikke kan sandsynliggøre, at en uafværgelig Begivenhed har hidført eller i væsentlig Grad medvirket til Tabets Opstaaen eller betydelige Forøgelse. Erstatningsbeløbet skal dog i Hovedsagen ikke kunne overstige, hvad de paagældende har oppebaaret de sidste 5 Aar. Forfatteren synes dog i sin uskarpe Formulering at ville med-